

Sygn. akt VI Ka 400/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w E. VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Natalia Burandt
Sędziowie:	SSO Irena Linkiewicz SSO Elżbieta Kosecka - Sobczak (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Prabucka - Ochniak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Mirosławy Mazurek

po rozpoznaniu dnia 19 listopada 2015r., w E.

sprawy:

M. P. (1) s. A. i B., ur. (...) w P.

o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w E.

z dnia 21 sierpnia 2015 r., sygn. akt VIII K 468/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w E. do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 400/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w E. w sprawie VIII K 468/15 rozważał – co wynika z części wstępnej tego wyroku- możliwość objęcia wyrokiem łącznym kar orzeczonych wobec skazanego M. P. (1) w wyrokach:

- Sądu Rejonowego w E. z dnia 09.10.2009r. w sprawie **VIII K 148/09**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 02.09.2011r. w sprawie **VIII K 482/11**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 12.09.2011 r. w sprawie **VIII K 342/11**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 13.09.2011 r. w sprawie **VIII K 544/11**,
- Sądu Rejonowego w O. Zamiejscowego Wydziału w M. z dnia 20.10.2011 r. w sprawie **VII K 320/11**,

- Sądu Rejonowego w E. z dnia 04.06.2013 r. w sprawie **II K 456/12**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 18.04.2014 r. w sprawie **II K 264/14**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 03.02.2015 r. w sprawie **VIII K 955/14**,
- Sądu Rejonowego w E. z dnia 18.02.2015 r. w sprawie **VIII K 887/14**.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w E. z dnia 21.08.2015r. w sprawie VIII K 468/15:

- połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wobec M. P. (1) w wyrokach jednostkowych Sądu Rejonowego w E. i Sądu Rejonowego w O. Zamiejscowy Wydział w M. w sprawach VIII K 482/11, VIII K 342/11, VII K 320/11 i II K 456/12

i wymierzono skazanemu karę łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- połączono kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczone wobec M. P. (1) w wyrokach jednostkowych Sądu Rejonowego w E. w sprawach II K 264/14 i VIII K 955/14

i wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

- umorzono postępowanie o objęcie wyrokiem łącznym kar z wyroków Sądu Rejonowego w E. w sprawach VIII K 148/09, VIII K 544/11 i VIII K 887/14,

stwierdzając też, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach jednostkowych objętych wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu.

Orzeczenie to zawiera także rozstrzygnięcie o kosztach sądowych, od uiszczenia których zwolniono skazanego.

Od powyższego wyroku apelację wniósł skazany i zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego tj. art. 76§1kk poprzez uwzględnienie w wyroku łącznym kar z wyroków w sprawach VIII K 482/11 i VIII K 342/11 Sądu Rejonowego w E. które uległy już zatarciu, a nadto podniósł, że przy wymiarze kar łącznych niedostatecznie uwzględniono dobrą opinię o skazanym z Zakładu Karnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wniesienie apelacja przez skazanego musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Należy jedynie na wstępie zaznaczyć, że z uwagi na treść art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.02.2015r. o zmianie ustawy- Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, to w niniejszej sprawie o wydanie wyroku łącznego będą stosowane przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu sprzed 01.07.2015r., przy zastrzeżeniach wskazanych w tymże art. 19 ww ustawy zmieniającej.

Przechodząc do omówienia niniejszej sprawy to trzeba zauważyć, że mimo iż postępowanie o wydanie wyroku łącznego zainicjował skazany, to obowiązkiem sądu wynikającym, zarówno z procesowej normy z art. 570 kpk, jak i normy materialno - prawnej z art. 85 kk było i tak przeprowadzenie postępowania w zakresie wszystkich skazań danej osoby będącej przedmiotem tego postępowania, celem ustalenia czy popełnione przez nią przestępstwa pozostają w realnym zbiegu i przez to kary za nie orzeczone podlegają łączeniu (patrz: postanowienie SN z 8.03.2011r., II KK 312/10, publ.Biul.PK 2011/5/44-45, Prok.i Pr.-wkł. 2011/11/24). Tak więc wyrok łączny powinien obejmować wszystkie skazania na kary podlegające połączeniu, a nie tylko wyłącznie wskazane we wniosku przez skazanego.

Sąd I instancji starał się wywiązać z tego obowiązku i poza wyrokami w sprawach wskazanych we wniosku to do akt sprawy dołączył też odpisy wyroków z innych spraw. Poza jednak odpisami wyroków wskazanych w części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego, to sąd ten nie uzyskał ani akt głównych spraw w których wydano te wyroki ani też akt wykonawczych tych spraw i materiał dowodowy zgromadzony na potrzeby wydania wyroku łącznego ograniczył tylko do odpisów wyroków, opinii o skazanym i informacji o osobie z K. tzw. „danych o karalności”, co wynika z

zapisu z protokołu rozprawy głównej (k.53). I w oparciu o taki ograniczony materiał uznał, że powinien przeanalizować wszystkie wyroki, których odpisy uzyskał do sprawy, celem rozważenia w jakich konfiguracjach kary w nich orzeczone należy połączyć.

Nie można jednak zapominać, że w przypadku gdy w danej sprawie jednostkowej orzeczono karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, to obowiązkiem sądu było zbadanie jakie były „dalsze losy” takiej kary tj. czy doszło do zarządzenia jej wykonania, czy też czy przed dniem 01.07.2015r. upłynęły okresy o których mowa w art.76 kk (w brzmieniu sprzed 01.07.2015r.) i doszło do zatarcia skazania. W tym ostatnim bowiem przypadku, gdy skazanie w danej sprawie uległo zatarciu, to wyrok w tej sprawie nie istnieje już w obiegu prawnym. Zatarcie skazania na podstawie art. 76 kk (w brzmieniu sprzed 01.07.2015r., które należało odczytywać jako *lex specialis* w stosunku do art. 108 kk określającego ogólne terminy zatarcia skazania) następuje bowiem z mocy samego prawa, nie jest tu konieczna konstytutywna decyzja sądu, gdyż po pomyślnym upływie okresu próby przyjmuje się fikcję prawną i uznaje skazanie za niebyłe.

W realiach rozpoznawanej sprawy, jak wynika z części wstępnej omawianego wyroku łącznego, to wymieniono m.in. :

- wyrok Sądu Rejonowego w E. z dnia 02.09.2011r. w sprawie VIII K 482/11 którym skazano M. P. (1) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- wyrok Sądu Rejonowego w E. z dnia 12.09.2011 r. w sprawie VIII K 342/11 którym skazano M. P. (1) na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

a więc sąd I instancji tak opisał te wyroki jakby M. P. (1) został nimi skazany na kary bezwzględne pozbawienia wolności lub na kary których wykonanie zarządzono.

Tymczasem do akt sprawy załączono tylko odpisy wyroków w tych sprawach, z których wynika, iż : w sprawie VIII K 482/11 wymierzono M. P. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności ale z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby (k.11-12), a w sprawie VIII K 342/11 wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby (k.14). Nie uzyskano zaś żadnego dowodu który wskazywałby na zarządzenie wykonania kar w tych sprawach, co powoduje, że sąd II instancji nie może uznać za wykazane materiałem dowodowym, że kary z wyroków w sprawach VIII K 482/11 i VIII K 342/11 Sądu Rejonowego w E. mają obecnie charakter kar bezwzględnych (jak je opisano w części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego) i że nadal funkcjonują w obrocie prawnym, a tym samym, że można było rozważać połączenie kar z tych wyroków w ramach instytucji z rozdziału IX Kodeksu karnego.

W tym miejscu należy nawiązać też do treści apelacji skazanego i wskazać, że M. P. (1) powołał się w niej na to, że doszło do naruszenia art. 76§1kk i że sąd I instancji objął wyrokiem łącznym kary z wyroków w sprawach VIII K 482/11 i VIII K 342/11 Sądu Rejonowego w E., które to kary orzeczone były z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, kary te nie zostały zarządzone do wykonania, a więc nie istnieją i nie mogą być objęte karą łączną. A taki zarzut apelacyjny wydaje się być wysoce uprawdopodobniony w sytuacji, gdy z dołączonych wyroków ze spraw VIII K 482/11 i VIII K 342/11 wynika, że faktycznie orzeczono w nich kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich na okresy prób po 3 lata, a wyroki te uprawomocniły się w 2011r., co może sugerować, że upłynęły już okresy do zatarć skazań z tych wyroków w myśl art.76 kk (w brzmieniu sprzed 01.07.2015r.) i że zatarcia te nastąpiły przed dniem 01.07.2015r. Nie można też pominąć i tego, że w informacji o osobie skazanego z K. z 24.06.2015r. (k.30-31) to wyroki dot. spraw VIII K 482/11 i VIII K 342/11 Sądu Rejonowego w E. zostały już pominięte, co stanowi dodatkowy argument na poparcie tezy prezentowanej przez autora apelacji, że doszło już do zatarcia skazań w tych sprawach. Tak więc dane zawarte w aktach sprawy o wyrok łączny przekonują o dużym prawdopodobieństwie zasadności zarzutu obrazy art. 76 kk.

Ponadto konsekwencją nieprawidłowego rozszerzenia przez Sąd Rejonowy zbioru wyroków o wyroki, które prawdopodobnie nie funkcjonują już w obiegu prawnym, a co do których rozważano wydanie wyroku łącznego, jest też z pewnością naruszenie art. 85 kk (w brzmieniu sprzed 01.07.2015r.), gdyż uwzględnienie kar, czasu popełnienia przestępstw nimi przypisanych i dat wydania wyroków z tych wyroków które uważa się za niebyłe, nie może być uznane

za prawidłowe z uwagi na brak realnego zbiegu przestępstw jako warunku niezbędnego do orzeczenia kary łącznej. Mimo, że skazany wprost nie formułuje zarzutu obrazy tego przepisu, to należy zaznaczyć, że tak należy odczytać ten fragment apelacji, w którym M. P. (1) podniósł, że kary z wyroków które „nie istnieją” nie mogą być objęte karą łączną.

Reasumując powyższe należy więc stwierdzić, że zarówno treść odpisów wyroków zawartych w aktach sprawy i treść informacji z K. wskazuje na znaczną zasadność zarzutu z apelacji skazanego co do naruszenia przepisu art. 76 kk w sposób, który nie pozwala zaakceptować jako prawidłowego wydanego w sprawie wyroku łącznego, co rzutuje też na stwierdzenie obrazy art. 85 kk. Oczywiście całkowitą pewnością w tym zakresie można uzyskać dopiero po zapoznaniu się z aktami głównymi i wykonawczymi spraw VIII K 482/11 i VIII K 342/11 Sądu Rejonowego w E.. Brak jednak przedstawienia przez sąd I instancji sądowi odwoławczemu akt spraw i pominięcie akt spraw przy gromadzeniu przez Sąd Rejonowy materiału dowodowego niezbędnego do wydania wyroku łącznego powoduje, że sąd II instancji nie mógł dokonać zmiany zaskarżonego wyroku łącznego, lecz na podstawie art. 437§2 kpk zaskarżony wyrok musiał uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w E. do ponownego rozpoznania.

Natomiast, w sytuacji uchylecia wyroku łącznego z uwagi na obrazę art. 76 kk (i w następstwie obrazę art. 85 kk), która miała wpływ na treść wyroku łącznego, to potrzeba oceny zasad łączenia kar jednostkowych, przy postulowanej przez skarżącego w apelacji silniejszej potrzebie uwzględnienia treści opinii z ZK, jest z pewnością przedwczesna.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji winien uzyskać więc akta główne i wykonawcze wszystkich spraw wymienionych w części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego i dokonać wnikliwej i prawidłowej oceny co do tego czy wyroki z tych spraw to nadal funkcjonują w obrocie prawnym, czy też część skazań uległa już zatarciu (przed 01.07.2015r.) i czy kary wynikające z tych skazań nadal mogą stanowić punktu wyjścia do oceny przesłanek z art. 85 kk dla orzekania kary łącznej.

Należy też mieć na uwadze – przy redakcji opisu części wstępnej wyroku łącznego- stanowisko SA w K. z wyroku z 5.09.2013r. w sprawie II AKa 269/13, publ. Biul.SAKa 2013/4/21, KZS 2014/2/105, Prok.i Pr.-wkl. (...), że „z uwagi na zatarcie skazania wyrok nie może być przedmiotem badania pod kątem istnienia warunków formalnych do wydania wyroku łącznego. Skoro wyrok ten nie mógł podlegać tego rodzaju badaniu, to ten nie mógł być wymieniony w części wstępnej wyroku łącznego”.

Następnie sąd I instancji powinien wydać wyrok łączny zgodny z przepisami rozdziału IX Kodeksu karnego, mając też na uwadze treść opinii o skazanym z ZK.